

Inovace profesní přípravy budoucích učitelů chemie

CZ.1.07/2.2.00/15.0324

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

učitel chemie
CZ.1.07/2.2.00/15.0324

Investice do rozvoje vzdělávání

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Investice do rozvoje vzdělávání

Výroba papíru

Mgr. Jana Prášilová, Prof. RNDr. Jiří kameníček, CSc.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Obsah prezentace

1. Papírenský průmysl v ČR
2. Chemické složení dřeva a vlastnosti jeho komponent
3. Výroba vláknin
4. Základní způsoby výroby celulózy
5. Výroba papíru

Papírenský průmysl v ČR

1. Klasické papírny

- Krkonošské papírny, a.s.
- Papírny Brno, a.s.
- JIP – Papírny Větrník, a.s.
- OP papírna, s.r.o.
- Papírna Apis, s.r.o.
- Cerepa, a.s.
- Papírna Aloisov, a.s.

2. Výroba kartonu a lepenky

- Severočeská papírna, s.r.o.
- Otrokovické papírny, a.s.
- Duropack Bupak Papírna, s.r.o.

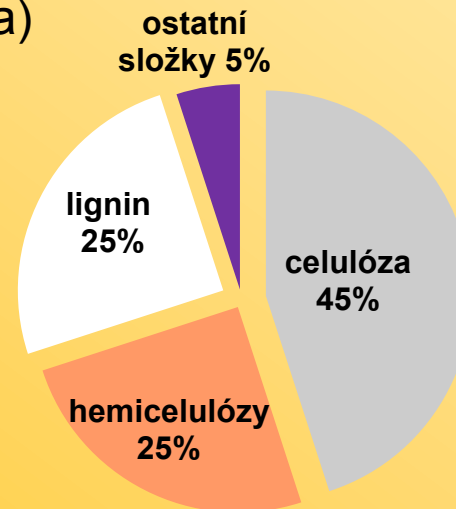
3. Ruční papír

- Ruční papírna Velké Losiny, a.s.

Chemické složení dřeva a vlastnosti jeho komponent

Průměrně dřevo obsahuje:

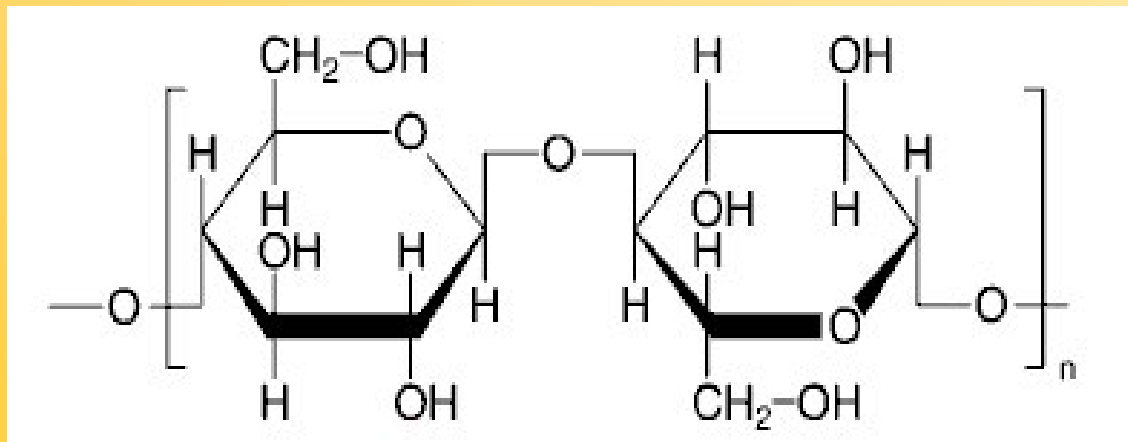
- 45 % celulózy
- 25 % hemicelulózy
- 25 % ligninu
- 5 % vedlejší složky (škrob, pektiny, třísloviny, vosky, éterické oleje, minerální látky, rostlinná barviva)

Chemické složení dřeva a vlastnosti jeho komponent

Celulóza

- kostra buněčných stěn pletiva
- základní jednotka - β -D-glukopyranóza, polymerační stupeň $n > 600$
- nerozpustná ve vodě

Základní jednotka celulózy - β -D-glukopyranóza

Výroba vláknin

Základní suroviny pro výrobu papíru

Papír vzniká zplstnatěním vláken z vodné suspenze vlákniny.

Vláknina = jednotlivá rostlinná vlákna, která tvoří řetězce neškrobových polysacharidů

Zdroje vlákniny (dřevo, sběrový papír, bavlník, konopí)

Výroba vláknin

surovina	vlastnosti papíru	příklad použití
bílá dřevovina	málo pevný, křehký, časem žloutne	lacinější papír, noviny
hnědá dřevovina	hnědá barva, pevný	hnědý balící papír, lepenka
celulóza	barva dle množství příměsí, pevný	kvalitnější papíry, kancelářský
hadrovina	největší pevnost, jemný	bankovky, státní dokumenty
odpadový papír	méně pevný	lacinější papír, méně kvalitní, lepenky
odpady z rostlinných vláken		speciální papíry (cigaretový, ruční)

Základní způsoby výroby celulózy

A. Sulfátový způsob

B. Sulfitový způsob

Oba postupy (sulfátový i sulfitový) probíhají podobným technologickým postupem (hlavním cílem obou způsobů je odstranit lignin z dřevoviny):

- dřevo se zbaví kůry,
- dřevo se naseká na kousky o velikosti cca 2 x 2 x 0,4 cm (tzv. štěpky),
- štěpky se vaří v tlakových nádobách (vařácích, viz níže),
- vzniklá buničina se zbaví výluhů na pracích filtrech nebo kontinuálních pračkách,
- buničina se třídí, nevyhovující podíly se rozvlákňují,
- nebělená buničina se bělí, odvodňuje, popř. suší.

Základní způsoby výroby celulózy

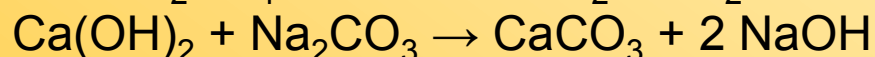
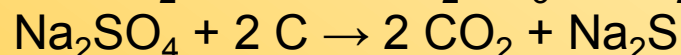
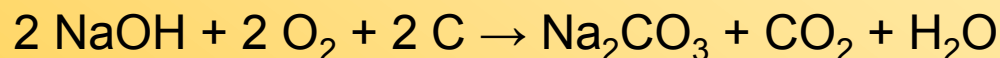
A. Sulfátový způsob

Složení varného roztoku:

NaOH, Na₂S, Na₂CO₃

Průběh chemického procesu:

- štěpky se vaří se směsí NaOH, Na₂S a Na₂CO₃

Vlastnosti celulózy:

- tmavší, pevnější, špatně bělitelná

Výhody metody	Nevýhody metody
lze zpracovat všechny druhy dřeva	menší výtěžky (odbourá se více celulózy)
krátká doba vaření	celulóza se špatně bělí
kontinuální uspořádání	zapáchající exhalace sirných sloučenin

Základní způsoby výroby celulózy

B. Sulfitový způsob

Složení varného roztoku:

Průběh chemického procesu:

- štěpky se vaří s kyselým roztokem
- celulóza se oddělí od sulfitového výluhu po ukončení várky v jámě
- sulfitové výluhy jsou silnými polutanty
- praním celulózy ve vodě se odstraní nerozvařené kousky dřeva
- pro dosažení bílé barvy se celulózy bělí chlorem nebo chlornanem.

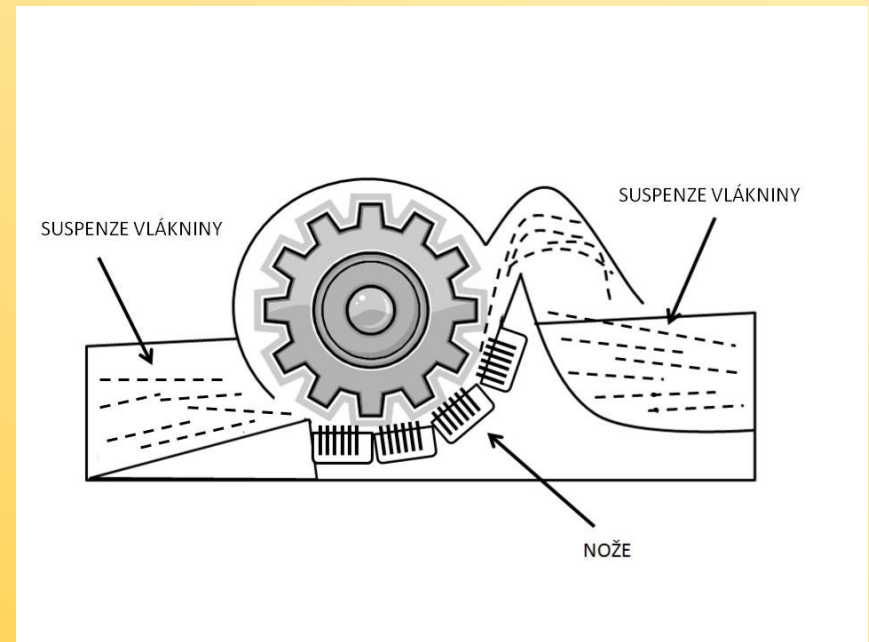
Výroba papíru

Papírovina

= suspenze vlákniny ve vodě, upravená mletím, plněním, klížením někdy i barvením, pro výrobu papíru, kartónu a lepenky.

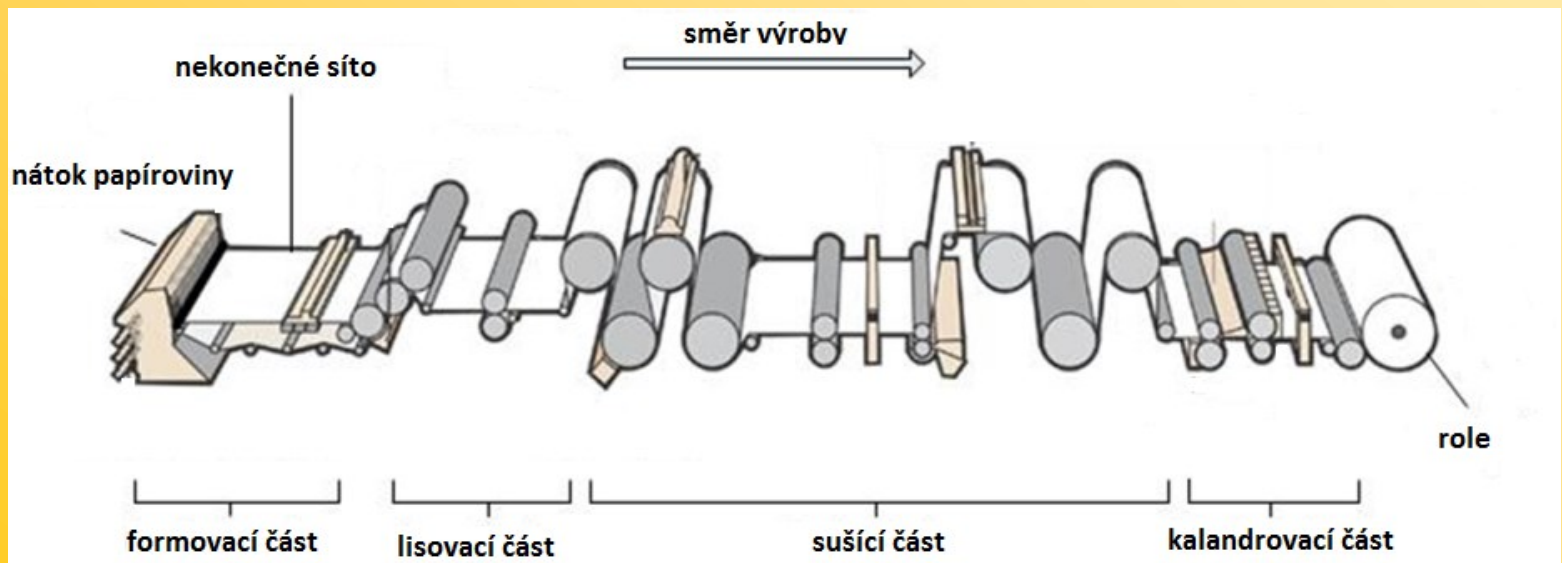
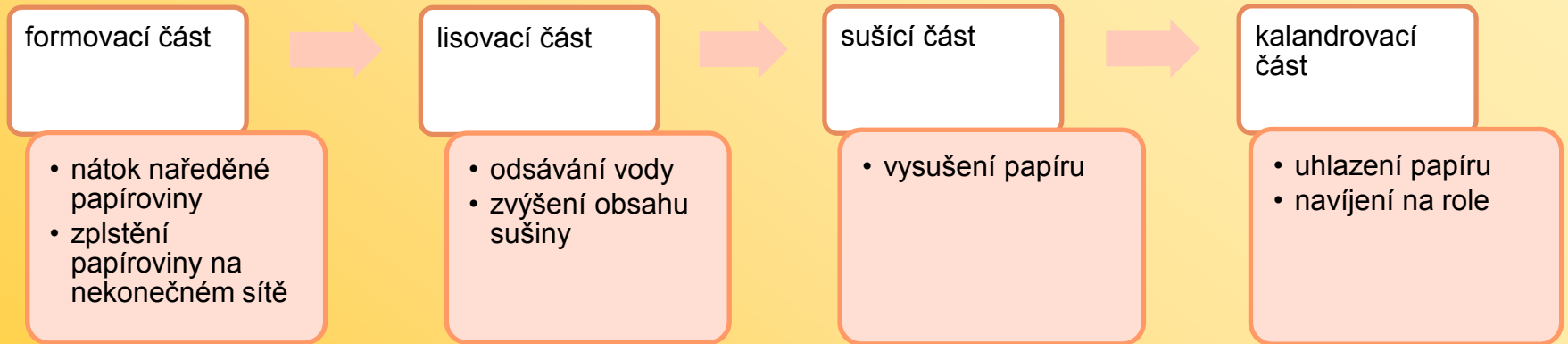
Příspěvky:

- klíždla
- barviva
- plnidla
- opticky zjasňující prostředky

Výroba papíru

Papírenský stroj

Výroba papíru

Druhy papíru

Dle tzv. plošné hmotnosti papíru rozlišujeme 3 druhy papíru:

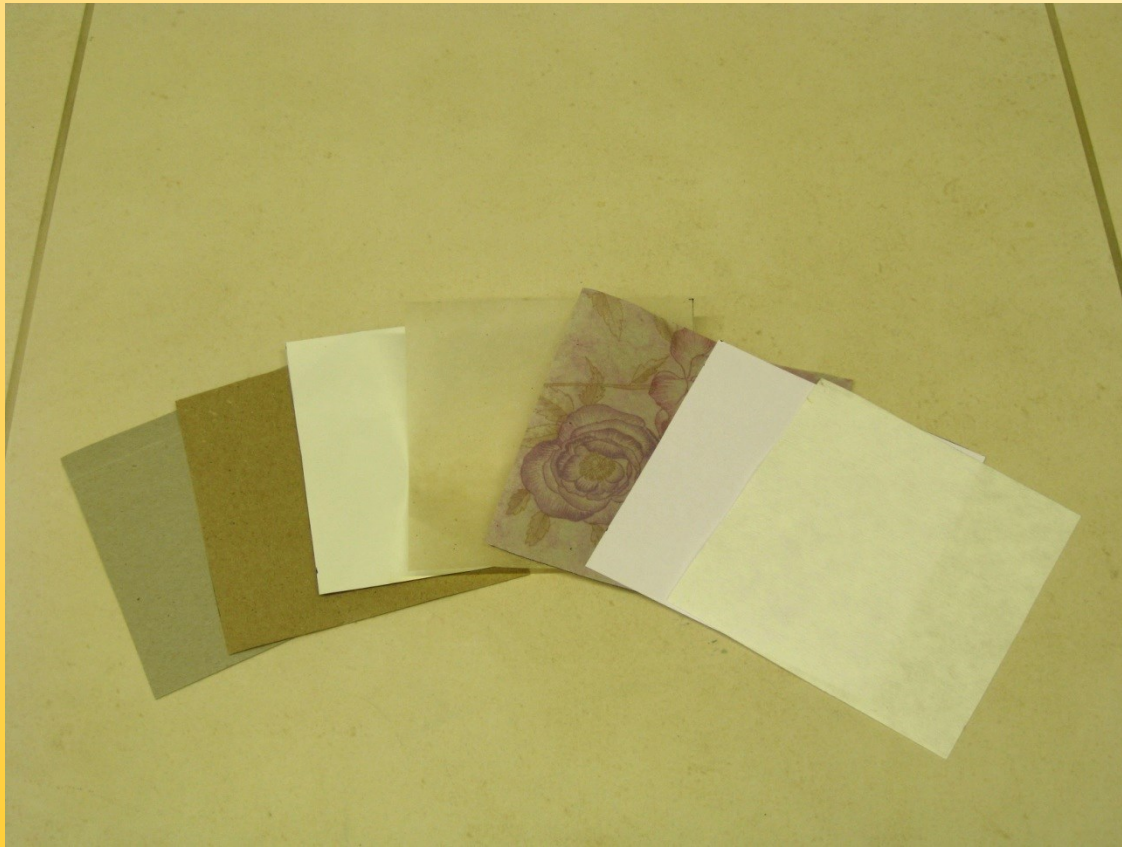
- A. papír – od 8 do 150 g m⁻²
- B. karton – od 150 do 250 g m⁻²
- C. lepenka – až 4500 g m⁻²

Papíry můžeme rozdělit do několika skupin:

tiskové	psací, kreslicí	obalové	elektro- technické	technické průmyslové	filtrační	ostatní
novinový	ruční	balíkový	kabelový	pytlový	sací	kopírák
knihtiskový	knihový	hedvábný	izolační	kelímkový	do vysavačů	dekorační
plakátový	průklepový	pergamenový		fotografický		
bankovkový		parafinový		cigaretový		
mapový						
křídový						

Výroba papíru

Různé druhy papíru:

Investice do rozvoje vzdělávání

Konec

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.